

Memo

memonummer 1
datum 28 oktober 2020
aan Commissie m.e.r.
t.a.v. mevr. W. Smals
van Provincie Limburg Antea Group
kopie
project NRD en MER omgevingsvisie Limburg
projectnr. 0453529.101
betreft Omgevingsvisie en MER provincie Limburg

Het MER behorende bij de ontwerp-Omgevingsvisie van de provincie Limburg ligt momenteel voor bij u (werkgroep van de Commissie m.e.r.). Uit uw eerder informeel contact met de heer Vorstermans maken wij op dat het MER past bij het (abstractie)niveau van de Omgevingsvisie, maar dat uw werkgroep gelijktijdig constateert dat de beoordeling van de milieueffecten (in brede zin) van het beleid in belangrijke mate wordt doorgeschoven naar een volgende fase, de fase van de uitvoeringsprogramma's et cetera. Dit maakt het des te meer belangrijk dat kansen en risico's die nu in het MER staan een gericht gevolg krijgen, zodat milieu- en omgevingsbelangen ook in de toekomstige - veelal concrete - beleidsafwegingen geborgd zijn.

De provincie Limburg onderschrijft dit belang en heeft dit ook vastgelegd in de Omgevingsvisie en het MER. Met deze notitie willen wij deze punten in het bijzonder onder uw aandacht brengen en nader toelichten, zodat u hierover gericht advies kan geven c.q. deze bij het opstellen van het advies kunt meenemen.

De Omgevingsvisie is een langetermijnvisie gericht op toekomstbestendige ontwikkeling

De Omgevingsvisie is vooral een langetermijnvisie die richting wil geven aan toekomstbestendige ontwikkelingen en hoe hierbij de balans te zoeken tussen beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. In de Omgevingsvisie staat letterlijk aangegeven dat: *"...de Omgevingsvisie is een dynamisch document met een modulair karakter. Na vaststelling kan het dan ook op onderdelen worden geactualiseerd en qua koers worden bijgestuurd. Zo kunnen de eventuele gevolgen van deze en andere onvoorziene en nieuwe ontwikkelingen altijd een plek krijgen en worden aangepast aan de realiteit die dan bestaat (zie ook het hoofdstuk Van doorwerking naar uitvoering)."* (blz. 13 Omgevingsvisie)

Limburgse principes als leidraad voor afweging tussen beschermen en benutten

Het zoeken naar een **balans tussen beschermen en benutten** staat centraal in de Omgevingsvisie. Dit is in lijn met het gedachtengoed van de Omgevingswet. Op bladzijde 23 van de Omgevingsvisie staat dat: *"De Omgevingsvisie van Limburg is geen blauwdruk voor de toekomst. Bij (nieuwe) ontwikkelingen kunnen we nog keuzes maken. Daarbij kiezen we voor maatwerk en houden we rekening met het karakter en mogelijkheden van een gebied en de afweging van belangen op lokale schaal."*

De Limburgse principes vormen hiermee het fundament onder de langetermijnvisie in de nadere integrale afweging van belangen. De Limburgse principes lagen ook ten grondslag aan POL2014 en zijn in afstemming met gebiedspartners aangevuld en opgesteld voor de Omgevingsvisie. Ze zorgen voor richting en maatwerk in het vervolg van beleidsuitwerking en -doorwerking.

"We gaan zorgvuldig om met onze ruimte en voorraden, boven- én ondergronds", is het principe dat vooral de borging vormt van de nadere afweging (zie bladzijde 24). In deze afwegingen betreft de provincie de impact op mens, economie en welvaart, alsook de impact op de omgeving en het milieu.

De Limburgse principes geven hiermee nadrukkelijk richting aan de uitwerking van de Omgevingsvisie. Per ambitie zijn deze voor nu en de toekomst hanteerbaar en toepasbaar in latere beleids- en gebiedsprogramma's.

Integrale beoordeling zit nu al in de beleidsthema's van de Omgevingsvisie

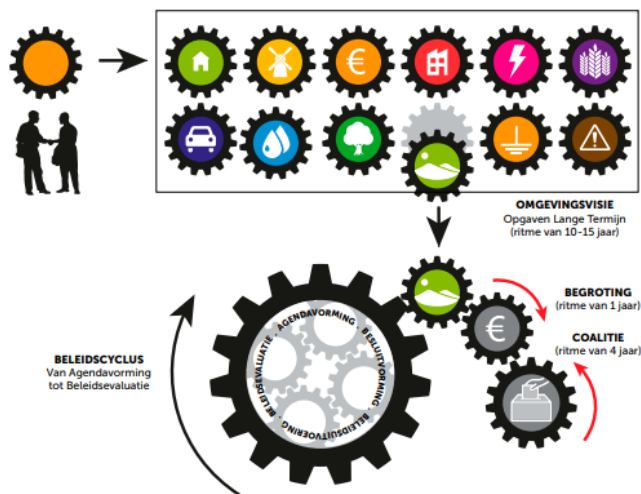
In de Omgevingsvisie wordt in het thematische deel (hoofdstukken 5 t/m 16) ingegaan op 12 beleidsthema's. Per thema wordt ingegaan op de opgaven en ambities voor het thema. Om de integraliteit te borgen, worden in het thematische deel kruisverwijzingen gemaakt tussen onderwerpen die elkaar raken. In de bijlage bij deze memo is per thema opgesomd waaruit de integrale benadering blijkt.

Het provinciaal belang richt de uitoefening van taken en bevoegdheden

In de thematische en gebiedsgerichte paragrafen van de Omgevingsvisie is dus aangegeven wat de provinciale belangen zijn en hoe de provincie haar rol en instrumentarium gaat inzetten bij zaken waar sprake is van **ruimtelijke impact en impact op de omgevingskwaliteit**. De provincie oefent haar taken en bevoegdheden dus uit als dat nodig is met het oog op het provinciaal belang, als dat belang niet doeltreffend en doelmatig kan worden behartigd door gemeente of waterschap, of als dat bij wet is bepaald.

Uitwerking en doorwerking van de Omgevingsvisie

Alle opgaven uit de Omgevingsvisie worden stap voor stap gerealiseerd. Dit doet de provincie via een programmacyclus, zoals de Omgevingswet beoogt. Limburg kiest voor een Omgevingsvisie op hoofdlijnen, waardoor er ruimte is om in samenhang met de vierjaarlijkse bestuurscyclus accenten en prioriteiten te bepalen. Dit biedt de flexibiliteit om, als dat nodig is, via partiële herzieningen één of meerdere modules van de Omgevingsvisie aan te passen, waarbij de integraliteit van de Omgevingsvisie in de gaten gehouden moet worden. Impulsen hiertoe kunnen voortkomen uit nieuwe college- of coalitieprogramma's, maatschappelijke ontwikkelingen, monitoring en evaluatie en wetgeving. De geconsolideerde Omgevingsvisie bevat voor alle modules altijd de actuele versies. Het ligt voor de hand dat wanneer een projectbesluit wordt voorbereid of wanneer de Omgevingsverordening wordt aangepast, dit in (een actualisatie van) de Omgevingsvisie of in een programma wordt aangekondigd (zie ook bladzijde 182-184 Omgevingsvisie).

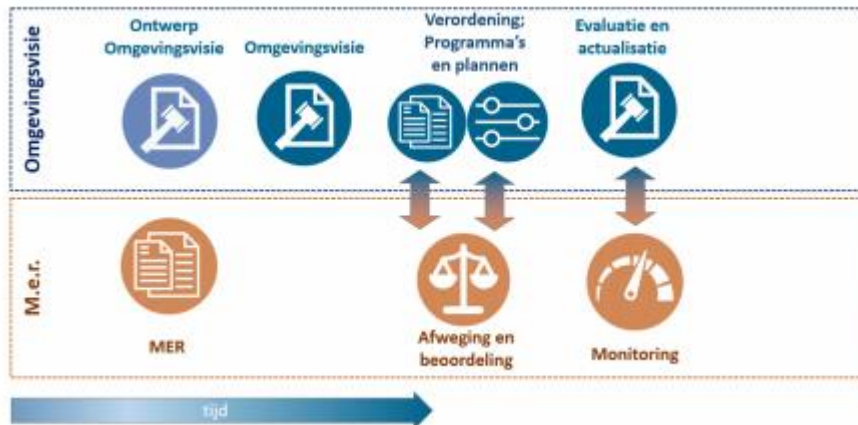
Koppeling MER als onderdeel van de beleidscyclus bij doorvertaling Omgevingsvisie

Om bij deze keuzes het milieubelang volwaardig mee te laten wegen is ten behoeve van het opstellen van de Omgevingsvisie een milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd en een MER opgesteld. In de plan-milieueffectrapportage zijn het huidige beleid en de nieuwe beleidsaanpak vergeleken op hun kansen en risico's voor mens, omgeving en welvaart (People, Planet en Prosperity).

De Omgevingsvisie is een visie voor de langere termijn. De ontwikkelingen gaan echter steeds sneller en zijn deels onvoorspelbaar. Veranderende omstandigheden kunnen het noodzakelijk maken om tussentijds bij te sturen. In de aanbevelingen in het MER (paragraaf 10.3) is aangegeven dat bij de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie, in een m.e.r.-achtige aanpak, kan worden onderzocht welke rollen het beste perspectief bieden op het behalen van de doelstellingen.

Deze doorvertaling vraagt daarom veel aandacht en een goede nadere analyse van (vooral) risico's. Als onderdeel van de beleidscyclus is het daarom wenselijk afspraken te maken over monitoring en evaluatie. De monitoring kan in principe plaatsvinden aan de hand van het beoordelingskader van het MER en de daaronder gerangschikte indicatoren en parameters. Het ligt voor de hand de aanpak van de monitoring af te stemmen met de monitoring die gaat plaatsvinden door het Rijk voor de NOVI.

In bijgaand figuur is de samenhang tussen de vervolgstappen voor de Omgevingsvisie en de m.e.r. aangegeven. De afweging en beoordeling werkt door bij de beleidskeuzes die worden gemaakt voor programma's, plannen en de verordening. De principes van de Omgevingsvisie alsmede de ambities en belangen die zijn aangegeven, worden gewogen binnen het kader van de kansen en risico's die binnen het MER zijn geduid.

Meewegen milieubelangen bij vervolgbesluiten

Voor het provinciaal water- en natuurprogramma is er een planning voor het komende jaar, maar voor het overige is op dit moment niet de verwachting dat PS in februari 2021 (geplande besluitvorming definitieve Omgevingsvisie Limburg) een concrete uitvoeringsagenda voor de verschillende beleidsthema's zal vaststellen. Dit laat echter onverlet dat de provincie het principe van een integrale milieufweging ook bij de uitvoeringsprogramma's en de gebiedsgerichte aanpak zal toepassen. Steeds zal inzichtelijk moeten zijn wat de effecten van het ene beleidsvoornemen zijn ten opzichte van andere beleidsvoornemens/-opgaven in Limburg of in een bepaald gebied (afhankelijk van de schaal-grootte). De Limburgse principes, de integrale benadering zoals aangegeven in de thematische hoofdstukken en het beoordelingskader uit het MER zijn hierbij leidend. Dit uitgangspunt zit in feite 'ingebakken' in de voorliggende ontwerp-Omgevingsvisie en het verdere uitvoeringsproces.

We overwegen, mede op basis van de gedachtewisseling met de Commissie, de passages over het vervolgproces en de plaats van de integrale belangenafweging (met als onderdeel daarvan de milieubelangen) nog aan te vullen of aan te passen. Dit kan bijvoorbeeld door een toevoeging aan de Limburgse principes of in paragraaf 20.4 'Werken volgens een beleidscyclus'.

Tot slot

De Omgevingsvisie van de provincie Limburg legt de basis voor de ambities en opgaven voor de langere termijn, en ziet toe op een zorgvuldige invulling van deze ambities. Het mag duidelijk zijn dat het milieubelang hier integraal onderdeel van uitmaakt en is onderzocht en geduid met het MER. De integraliteit tussen de onderwerpen en de Limburgse principes die hieronder liggen vormen het fundament in de verdere doorwerking. Wij hopen u met deze notitie voldoende te hebben geïnformeerd.

Bijlage : Passages in de ontwerp Omgevingsvisie waar integraliteitsgedachte naar voren komt

- **Hoofdstuk 5 Wonen en leefomgeving**
  - Paragraaf 5.2: Wat is onze ambitie? (pag. 35)
Regel 12.....Daarnaast laten we de component 'wonen' méér zijn dan alleen de spreekwoordelijke stenen. Door in samenhang naar woonopgaves te kijken, leggen we op wijk- / buurtniveau de juiste verbindingen tussen sociale en fysieke woonopgaven (wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid) en een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving met gevarieerde woonmilieus.
  - Paragraaf 5.3: Waar kiezen we voor? (pag. 36)
4^e bullit: Wij bekijken woningbouwontwikkelingen vanuit een brede maatschappelijke context. Dit vraagt een integrale aanpak van locaties en gebieden in de vorm van herstructurering en transformatie/herbestemming in centra, buurten, wijken, dorpen en het buitengebied. Bij onze keuzes houden we rekening met samenhangende belangen zoals leegstand bij detailhandel, kantoren, maatschappelijk 37 Omgevingsvisie Limburg vastgoed, monumenten, etc. Daarnaast bezien we de woningopgave altijd in samenhang met veiligheid en leefbaarheid.
- **Hoofdstuk 6 Veiligheid en Gezondheid**
  - Paragraaf 6.2: Wat is onze ambitie? (pag. 41)
2^e alinea: .... Ook zetten we erop in om, zoveel mogelijk vanuit de verbinding tussen opgaven, samen met de burger en onze partners waar nodig extra kwaliteit te realiseren. Leefbaarheid, gezondheid en veiligheid zijn hierbij de (ver)bindende factoren.
  - Paragraaf 6.3: Waar kiezen we voor? (pag. 44)
2^e bullit (onder Gezond en aanpak sociale opgaven): Gezondheid heeft met vrijwel alle maatschappelijke opgaven raakvlakken en moet daarom in samenhang worden opgepakt.
- **Hoofdstuk 8 Economie**
  - Paragraaf 8.3 Waar kiezen we voor? (pag. 56)
Regel 1: Samen met ondernemers, onderwijs en overheden willen wij bijdragen aan de doorontwikkeling naar een duurzame, circulaire en inclusieve economie. Dat betekent dat we steeds verbindingen leggen naar ander thema's en sectoren. Het Limburgs Aanbod 'Limburg maakt Nederland groter!' dat we samen met 40 partners in 2018 aan het nieuwe Kabinet deden is hiervan een goed voorbeeld. Hierin benoemen we drie investeringslijnen gericht op de verduurzaming van Chemelot en de Limburgse gebouwde omgeving en de transformatie van de regio Parkstad. Het missie gedreven economisch beleidskader waarin de maatschappelijke opgaven voor Limburg centraal staan is een ander goed voorbeeld. De oplossingen hiervoor zijn veeleer bij crossovers tussen sectoren, dan binnen de sectoren zelf te vinden.
  - *VDL-Nedcar, pag. 59 (3^e bullit): ....Belangrijk is dat hier een goede balans wordt gevonden tussen economie, milieu-effecten en de leefbaarheid van de kernen in de omgeving.*
  - *Maastricht Aachen Airport, pag. 59 (1^e bullit): Bij de verdere ontwikkeling van de luchthaven is het van belang om te sturen op de balans tussen de economische kansen die de luchthaven biedt, veiligheid en de belangen van de leefomgeving, zoals milieu en gezondheid.*
- **Hoofdstuk 9 Werklocaties**
  - Paragraaf 9.3 Waar kiezen we voor? (pag. 65)
Regel 8: .....Anderzijds liggen er ook kansen om bedrijventerreinen multifunctioneel in te zetten en ze op die manier een bijdrage te laten leveren aan andere doelen, zoals de energietransitie. Ook liggen er kansen in het voorkomen van wateroverlast en droogte (zie ook hoofdstuk Water), de zorg voor een veilige leefomgeving (zie ook hoofdstuk Veiligheid en gezondheid) en biodiversiteit (zie ook hoofdstuk Natuur).
- **Hoofdstuk 10 Mobiliteit**
  - Paragraaf 10.2 Wat is onze ambitie? (pag. 72)
Regel 5:... Het vervoer van mensen en goederen dient betrouwbaar, vlot, veilig en duurzaam te zijn, zonder teveel impact op de leefomgeving en milieukwaliteit.
  - Paragraaf 10.3 Waar kiezen wij voor? (pag. 74)
Regel 6:... Doorstroming, duurzaamheid, leefbaarheid, verkeersveiligheid en kosten zijn belangrijke criteria om te bepalen welke mobiliteitsmaatregelen de voorkeur verdienen. Een evenwichtige mix van maatregelen is het doel.
- **Hoofdstuk 12 Land en tuinbouw**
  - Paragraaf 12.2 Wat is onze ambitie? (pag. 86)
Regel 5...We bieden ruimte voor het uitbouwen van onze positie als toonaangevende agrarische regio tot een sector die duurzame oplossingen voor maatschappelijke opgaven biedt. In verbinding en samenwerking met andere ken-

nisregio's wordt hier de nieuwe standaard ontwikkeld voor moderne, duurzame en circulaire, vraaggestuurde land- en tuinbouw, die in balans is met en bijdraagt aan een gezonde en duurzame leefomgeving.

- Paragraaf 12.3: Waar kiezen wij voor? (pag. 87)

2^e bullit: We streven naar en vervullen een regierol bij het terugdringen van emissies en het verbeteren van de omgevingskwaliteit en leefbaarheid rondom (intensieve) veehouderijen. We gaan de aanpak van kwetsbare gebieden zoals Natura 2000-gebieden, Wet Ammoniak en Veehouderijgebieden, extensiveringsgebieden, de groenblauwe mantel (beek- en rivierdalen) en het Nationaal Landschap Zuid-Limburg integraal herijken. Naast de sterke overlap in deze kwetsbare gebieden zijn er meervoudige doelen te bereiken door een gebiedsgerichte benadering.

Laatste bullit: .....We zullen vanuit de bestaande locaties bezien hoe we de omgevingskwaliteit kunnen verbeteren, onder andere via sturing met een integrale gebiedsaanpak op de kwaliteitsverbetering van bestaande knelsituaties.

- Pag. 89, 2^e bullit: ....Gebiedsgerichte opgaven (zoals energietransitie en klimaatadaptatie) en meekoppelkansen (ruimtelijke kwaliteit, afname emissies, ondermijning, verpaupering landschap, etc.) die de herbestemmings- en sloopopgave met zich meebrengt, vragen om een procesmatige aanpak samen met de regio's. Hierbij worden ook aspecten als ondermijning, opvolgedrag, herbestemming niet toekomstgerichte locaties, latente (milieu)gebruiksruimte, handhaving aan de orde gesteld. De Provincie onderzoekt samen met gemeenten of en onder welke voorwaarden een tijdelijke functie toegestaan kan worden om herbestemming en/of sanering op termijn mogelijk te maken.

- **Hoofdstuk 13 Water**

- Paragraaf 13.2 Wat is onze ambitie? (pag. 95)

2^e alinea: .. Wij gaan opgaven op het gebied van de zoetwatervoorziening, natuurherstel, watersysteemherstel, waterveiligheid, landbouw, landschap en de stikstofproblematiek in samenhang bezien en aanpakken.

- **Hoofdstuk 14 Natuur**

- Paragraaf 14.2 Wat is onze ambitie? (pag.104)

Regel 9: ...In de periode tot 2050 zetten we hiervoor de benodigde tussenstappen en leggen we dwarsverbanden met onder meer de aanpak stikstof, kwaliteitsslag natuur, de Bossenstrategie, de energietransitie en de (natuurinclusieve) kringlooplandbouw.

- Paragraaf 14.3 Waar kiezen wij voor? (pag. 106)

eerste bullit: We kiezen een samenhangende benadering voor functies als kringlooplandbouw, natuur, water, energieopwekking, veiligheid en gezondheid, recreatie en toerisme.

- **Hoofdstuk 15 Landschap**

- Paragraaf 15. Wat is onze ambitie? (pag. 112)

Eerste alinea: We willen de kenmerkende kwaliteiten en afwisseling van het Limburgse landschap behouden en versterken in combinatie met de ruimtelijke opgaven en transitie die spelen. De uitdaging is, om met het landschap als drager, kwaliteit toe te voegen aan de verschillende transitieopgaven in onze provincie. Ruimtelijke kwaliteit zien wij hierbij als: de goede functie op de goede plek, op de goede manier ingepast in de omgeving. Vertrekpunt is de drie-eenheid gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde. Het bevorderen van de complementariteit tussen het platteland en stedelijke kernen en het benutten van grensoverschrijdende kansen zijn daarbij leidende principes. Wij faciliteren niet alleen ontwikkelingen maar werken via deze ontwikkelingen systematisch aan de verbetering van de omgevingskwaliteit.

- Paragraaf 15.3 Waar kiezen we voor? (pag. 113): 1^e bullit: Bij ruimtelijke ontwikkelingen waar provinciale belangen spelen kiezen wij voor samenwerking op basis van integraal ontwerpen. We voeren de dialoog in een vroeg stadium van het afwegingsproces. Voor complexe situaties werken wij bij de begeleiding en advisering met integrale casusteams.

- **Hoofdstuk 20.4 Werken volgens een beleidscyclus**

Modulair karakter van de Omgevingsvisie

Er is één provinciale Omgevingsvisie voor het grondgebied van Limburg. Deze Omgevingsvisie is opgebouwd uit met elkaar samenhangende en afgestemde (beleids-)modules, zowel gebiedsgericht als thematisch. In de Omgevingswet zijn geen regels gesteld over een verplichting tot actualiseren of een (vaste) termijn waarbinnen een actualisatie van de Omgevingsvisie moet plaatsvinden. Dit biedt de flexibiliteit om, als dat nodig is, via partiële herzieningen één of meerdere modules van de Omgevingsvisie aan te passen, waarbij de integraliteit van de Omgevingsvisie in de gaten gehouden moet worden.